

Kommenterad dagordning för rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 9–10 juni 2022

9 juni rättsliga frågor

1. Godkännande av dagordningen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande.
Se bifogad preliminär dagordning.

2. Godkännande av A-punkter

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande av A-punktlista.

3. Elektroniska bevis

- a) Förordningen om europeiska utlämnandeorder och bevarandeorder för elektroniska bevis
- b) Direktivet om rättsliga företrädare för insamling av bevisning

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Förordningen syftar till att ge brottsbekämpande myndigheter inom EU ett ändamålsenligt och effektivt verktyg för att få tillgång till elektronisk bevisning från tjänsteleverantörer som erbjuder sina tjänster i EU. Direktivet reglerar tjänsteleverantörers skyldighet att utse en rättslig representant för insamlande av bevisning.

Rådet beslutade om allmän inriktning avseende kommissionens förslag till en förordning om e-bevisning i december 2018 och i mars 2019 avseende förslaget till direktiv. Den 11 december 2020 antog Europaparlamentet sin ståndpunkt avseende båda förslagen. Treparsamtalen med Europaparlamentet inleddes i början av 2021. Fokus i samtalen har framförallt varit på i vilken utsträckning myndigheter i den andra staten ska involveras i samband med att en order om utlämnande av elektronisk bevisning översänds till en tjänsteleverantör.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 24 maj 2018. Information till justitieutskottet vid flera tillfällen, senast den 2 december 2021 och 22 februari 2022. Överläggning i konstitutionsutskottet den 22 november 2018. EU-nämnden har fått information vid samråd vid flera tillfällen, senast den 3 december 2021 och den 24 februari 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Treparsmöten förväntas fortsätta under 2022.

Faktapromemoria: 2017/18:FPM88

4. Direktivet om straffrättsliga påföljder till skydd för miljön

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Partiell allmän riktlinje

Ansvarigt statsråd: Annika Strandhäll

Förslagets innehåll: I december 2021 lämnade kommissionen förslag till ett direktiv om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser som ska ersätta det nuvarande miljöbrottsdirektivet.

Direktivet innehåller minimiregler om brottsrekvisit och påföljder för de allvarligaste överträdelserna av unionens miljölagstiftning och syftar till ett effektivare miljöskydd. Dessutom finns bestämmelser om till exempel förebyggande arbete, nationella strategier för bekämpning av miljöbrott och statistik. En nyhet i förhållandet till det nu gällande direktivet är att brottskatalogen utökas och omfattar fler gärningar, bl.a. förorening från fartyg och spridning av invasiva främmande arter. En annan nyhet är bestämmelser om lägsta maximumstraff för de allvarligaste brotten.

Avsikten med rådsbehandlingen är att anta en delvis allmän riktlinje avseende artiklarna 1–4, dvs. inledande bestämmelser och bestämmelser om de gärningar som ska kriminaliseras. Det förväntas också äga rum en diskussion om påföljder för miljöbrott.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen ställer sig positiv till förslaget att harmonisera eller tillnärma straffrättsliga regler till skydd för miljön. Regeringen kan ställa sig bakom förslaget till delvis allmän riktlinje.

Vad gäller den planerade diskussionen om påföljder anser regeringen att gemensamma bestämmelser om påföljder och sanktioner inom EU kan vara en viktig komponent för att åstadkomma en hög och likvärdig miljöskyddsnivå inom unionen och att sådana bestämmelser kan underlätta samarbetet mellan medlemsstaterna på miljöbrottsområdet. Vid förhandlingarna om sanktioner för miljöbrott måste man ha i åtanke att miljöbrott sällan leder till att människor få omedelbar allvarlig skada i direkt anslutning till brottet. För att sanktionerna ska vara ändamålsenliga måste de gälla för gärningar som innebär en risk för allvarlig skada på människor eller miljön.

Det är dock viktigt att bestämmelserna i förslaget ges en ändamålsenlig utformning och att de inte avviker för mycket från liknande reglering i andra straffrättsliga instrument. Det är vidare viktigt att direktivet inte låser medlemsstaterna vid en viss lagteknisk lösning utan ger medlemsstaterna en viss frihet vid genomförandet.

Direktivet bör inte kräva att medlemsstaterna inför nya påföljder eller sanktioner för juridiska personer. I kommissionens förslag ingår ett stort

antal obligatoriska påföljder och sanktioner, varav flera är främmande för svensk rätt. Ett exempel på en sådan sanktion handlar om att en fysisk person som har dömts för miljöbrott tillfälligt ska kunna förbjudas att ställa upp i val. I fråga om val till riksdagen strider det mot regeringsformen och regeringen anser inte att EU har straffrättslig lagstiftningskompetens som sträcker sig så långt som till villkoren för demokratin i nationella val i medlemsstaterna. Riksdagen har i ett motiverat yttrande till EU-kommissionen anfört att förslaget i den delen strider mot subsidiaritetsprincipen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: Fortsatt förhandling i rådsarbetsgrupp.

Faktapromemoria: 2021/22:FPM58

5. Förordningen om digitalt informationsutbyte i gränsöverskridande terrorismärenden

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Allmän riktlinje

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: År 2005 antogs ett rådsbeslut som fastslår att medlemsstaterna ska dela information om terroristbrottslighet med bl.a. Eurojust. Med rådsbeslutet som rättslig grund inrättades år 2019 Eurojusts terrorismbekämpningsregister i syfte att förbättra informationsutbytet mellan EU:s medlemsstater i utredningar och åtal som rör terroristbrottslighet. Det här förslaget integrerar den rättsliga regleringen avseende terrorismbekämpningsregistret i Eurojustförordningen samtidigt som vissa förtydliganden av medlemsstaternas skyldigheter görs, t.ex. avseende vilken information som ska överföras till Eurojust. Syftet med förslaget är att förbättra Eurojusts möjligheter att mer effektivt identifiera kopplingar mellan utredningar i terrorismärenden och ge stöd till de nationella myndigheterna i deras utredningar. Förslaget innehåller även bl.a. bestämmelser om ett nytt ärendehanteringssystem vid Eurojust och förbättrade möjligheter till säker kommunikation mellan nationella myndigheter och Eurojust.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen kan ställa sig bakom förslaget till allmän riktlinje.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 17 mars 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Europaparlamentet har ännu inte antagit sin ståndpunkt. När så har skett kan trepartsmöten inledas.

Faktapromemoria: 2021/22:FPM39

6. Förordningen om en samarbetsplattform för gemensamma utredningsgrupper

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Allmän riktlinje

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Sedan snart 20 år kan myndigheter från två eller flera stater inrätta en gemensam utredningsgrupp (Joint Investigation Team) för att samordna och vidta gemensamma åtgärder i gränsöverskridande brottsutredningar. Inrättandet av en samarbetsplattform som nu föreslås avser att ge ett tekniskt stöd till deltagarna i gemensamma utredningsgrupper genom att möjliggöra ett säkert elektroniskt utbyte av operativa data såsom information och bevis. Plattformen ska även tillhandahålla olika verktyg för säker elektronisk kommunikation, t.ex. chattverktyg, samt audio- eller videokonferensmöjligheter. Även olika planerings- och koordineringsverktyg ska finnas tillgängliga på plattformen. Det kommer att vara frivilligt att använda plattformen och förslaget förändrar inte det underliggande regelverket för de gemensamma utredningsgrupperna.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen kan ställa sig bakom förslaget till allmän riktlinje.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 17 mars 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Europaparlamentet har ännu inte antagit sin ståndpunkt. När så har skett kan trepartsmöten inledas.

Faktapromemoria: 2021/22:FPM38

7. Övriga frågor – aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Anders Ygeman

8. Uppgiftsskydd i samband med internationella överföringar

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Personuppgiftsöverföring från EU och EES till tredjeländer får enligt dataskyddsförordningen 2016/679 (GDPR) ske t.ex. om kommissionen beslutat att det finns en adekvat nivå på dataskyddet i mottagarlandet (s.k. adekvansbeslut). Detta är i regel det smidigaste sättet att föra över personuppgifter på men det finns även andra sätt, t.ex. att använda särskilda standardavtalsklausuler som kommissionen tagit fram. Kommissionen har fattat adekvansbeslut för drygt tio olika länder. Kommissionen och USA har förhandlat om ett avtal som kan ligga till grund för ett nytt adekvansbeslut sedan det förra underkändes av EU-domstolen 2020. Parterna träffade en principöverenskommelse i mars 2022. Alla detaljer är dock inte på plats än och en del arbete återstår. En ny överföringsmekanism skulle förenkla personuppgiftsöverföringen till USA och kunna få stor betydelse för den transatlantiska handeln.

Ordförandeskapet har tagit fram ett diskussionsunderlag där betydelsen av internationella personuppgiftsöverföringar från ett ekonomiskt, säkerhetsmässigt och strategiskt perspektiv lyfts fram. Vidare berörs

överföring av personuppgifter i internationella kommersiella och politiska forum. Kommissionen har ombetts att informera om förhandlingarna med USA om en ny överföringsmekanism. Medlemsstaterna inbjuds att lämna synpunkter på möjligheten till ett nytt adekvansbeslut för USA och därvid nödvändiga krav. Medlemsstaterna har även tillfrågats om de, mot bakgrund av den stora strategiska betydelsen av internationella personuppgiftsöverföringar, delar ordförandeskapet syn att det är viktigt att de olika institutionerna, i synnerhet kommissionen och rådet, har en enhetlig linje på detta område.

Förslag till svensk ståndpunkt: Personuppgiftsöverföring är av stor betydelse inte minst för den internationella handeln. Det är därför angeläget att sådan överföring kan ske på ett så enkelt och kostnadseffektivt sätt som möjligt, samtidigt som det är viktigt att det finns en konsekvent hållning som garanterar att enskildas skydd för den personliga integriteten upprätthålls.

Vad gäller förhandlingarna med USA om en ny överföringsmekanism är det angeläget att ett nytt system, som är förenligt med EU-rättens krav på integritetsskydd, kommer på plats så snart som möjligt. Det är därför ett steg i rätt riktning att USA och EU träffat en principöverenskommelse.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Gällande personuppgiftsöverföring till USA informerades konstitutionsutskottet senast den 17 februari i år och EU-nämnden den 4 juni 2021.

Fortsatt behandling av ärendet: Överföring av personuppgifter till länder utanför EU och EES aktualiseras på en rad olika områden. Det är kommissionen som fattar adekvansbeslut. Efter förhandlingar med aktuellt land tar kommissionen, om den bedömer att adekvat skyddsnivå föreligger, fram utkast till adekvansbeslut som därefter diskuteras i den s.k. Artikel 93-kommittén där medlemsstaterna är representerade. Efter att kommittén har röstat om beslutet kan kommissionen fatta sitt beslut. Kommissionen har uttryckt en förhoppning om att ett beslut gällande USA kan vara på plats i slutet av innevarande år.

Faktapromemoria: -

9. Kampen mot strafflöshet i Ukraina

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Riktlinjedebatt

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Sedan den 24 februari 2022 har medlemsstaterna på såväl nationell nivå som på EU-nivå vidtagit en rad åtgärder som svar på Rysslands invasion av Ukraina. Ett flertal av dessa initiativ tar sikte på ansvarsutkrävande för internationella brott som kan antas begångna under invasionen.

Ordförandeskapet har inför rådsmötet signalerat att man vill hålla en generell diskussion om frågor rörande kampen mot straffrihet i Ukraina.

Ordförandeskapet har presenterat ett diskussionsunderlag till punkten som redogör för några av de förekommande initiativen på området och som tar upp två frågor för diskussion. Den ena frågan rör koordinering av medlemsstaternas insatser på området och den andra det förslag som lämnades den 25 maj om att utvidga EU:s behörighet att lagstifta enligt artikel 83 Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt avseende överträdelser av EU:s sanktionsbeslut.

Förslag till svensk ståndpunkt: Ansvarsutkrävande för internationella brott begångna under Rysslands invasion av Ukraina är en högt prioriterad fråga för den svenska regeringen. Regeringen avser fortsätta att stödja åtgärder för ansvarsutkrävande för dessa brott. Det är även viktigt att resurser används effektivt och där de ger mest mervärde i detta angelägna arbete.

Det är viktigt att det upprätthålls en effektivitet i genomförandet av EU:s sanktionsbeslut. Överträdelser av sanktionerna måste motverkas. Sverige har valt att på nationell nivå kriminalisera överträdelser av sanktionsbesluten. Regeringen har med stort intresse mottagit kommissionens förslag på utvidgning av artikel 83 men förslaget behöver analyseras ytterligare innan en ståndpunkt förankras parlamentariskt.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

10. (eventuellt) Rådets beslut om hatpropaganda och hatbrott

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Allmän riktlinje

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Det föreslås att rådet ska fatta beslut om att hatpropaganda och hatbrott ska vara ett område av brottslighet i den mening som avses i artikel 83.1 i fördraget om EU:s funktionssätt. Ett sådant beslut innebär en utvidgning av EU:s kompetens att anta lagstiftning på den materiella straffrättens område.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen kan godta kommissionens förslag att utvidga den rättsliga grunden för straffrättslig EU-lagstiftning så att den även omfattar hatpropaganda och hatbrott.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet den 2 december och samråd med EU-nämnden den 3 december 2021. Överläggning i justitieutskottet den 27 januari 2022. Information till konstitutionsutskottet den 17 februari 2022. Information till justitieutskottet inför den 22 februari 2022 och samråd med EU-nämnden den 25 februari 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Beslutet ska fattas med enhällighet i rådet och godkännas av Europaparlamentet. Om förslaget antas kan kommissionen därefter lägga fram ett direktivförslag på området.

Faktapromemoria: 2021/22:FPM41

11. Slutsatser om EU:s strategi för barnets rättigheter

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande

Ansvarigt statsråd: Lena Hallengren

Förslagets innehåll: Kommissionen lade fram meddelandet EU:s strategi för barnets rättigheter (COM (2021) 142) den 24 mars 2021. Det slovenska ordförandeskapet presenterade den 15 juli 2021 ett första utkast till rådsslutsatser som svar på kommissionens meddelande. Det franska ordförandeskapet presenterade i april 2022 ett reviderat utkast till rådsslutsatser. EU:s strategi för barnets rättigheter är ett uttryck för en politisk vilja om att barns rättigheter bör skyddas och främjas, i EU:s interna politik såväl som i externa åtgärder. Kommissionen understryker att alla barn i Europa och runtom i världen bör åtnjuta samma rättigheter och kunna leva fritt från diskriminering, våld och hot. Strategins övergripande ambition är att skapa bästa möjliga liv för barn i EU och globalt.

Rådsslutsatserna välkomnar kommissionens meddelande om en strategi för barnets rättigheter och att barnrättsperspektivet ska integreras i all relevant EU-politik, lagstiftning och finansieringsprogram.

Rådsslutsatserna innehåller en rad uppmaningar som riktar sig till medlemsstaterna. Uppmaningarna innehåller bland annat en anmodan att genomföra strategin och att anta nationella strategier för barnets rättigheter, samt att stärka samarbete och koordinering mellan relevanta myndigheter och aktörer. Vidare uppmanas medlemsstaterna att stärka arbetet med att förebygga och bekämpa alla former av våld mot barn.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen anser att förslaget till rådsslutsatser kan antas. En viktig utgångspunkt för regeringen har varit att slutsatserna bör vara balanserade och relevanta samt spegla regeringens ståndpunkt om EU-strategin som överlagts med socialutskottet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med socialutskottet den 20 maj 2021.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2020/21:FPM98

12. EU:s anslutning till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Av artikel 6.2 i EU-fördraget följer att EU ska ansluta sig till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna (Europakonventionen).

Förhandlingarna om EU:s anslutning till Europakonventionen inleddes i juli 2010 mellan EU och Europarådet. I april 2013 nåddes en överenskommelse på förhandlarnivå mellan samtliga konventionsparter och EU om de texter som skulle reglera anslutningen.

I juli 2013 begärde kommissionen att EU-domstolen skulle yttra sig över om avtalsutkastet kunde anses förenligt med EU-fördragen. Domstolens yttrande presenterades den 18 december 2014. Domstolen slår i yttrandet fast att utkastet till anslutningsavtal inte är förenligt med unionsrätten.

I juni 2019 presenterade kommissionen ett förslag till helhetslösning på de invändningar som EU-domstolen haft. Rådet antog i oktober 2019 kompletterande förhandlingsdirektiv och uttryckte sitt stöd för att förhandlingarna om anslutningsavtalet mellan EU och Europarådet snabbt skulle återupptas.

Förhandlingarna mellan EU och Europarådet återupptogs under hösten 2020. Alltsedan dess har takten i förhandlingarna varit hög. Parallellt med förhandlingarna om ett anslutningsavtal diskuteras internt inom unionen de s.k. EU-interna reglerna. Dessa regler ska, med bindande verkan mot EU och dess medlemsstater, reglera bl.a. frågan om vilken institution som ska uppträda som ombud för unionen inför Europadomstolen.

Sveriges övergripande målsättning är att anslutningen ska ske så snart som möjligt och att den ska bidra till att stärka såväl den enskildes ställning som Europakonventionen och Europadomstolen. Den enskildes ställning stärks genom att anslutningen skapar en mekanism för extern kontroll av att åtgärder av EU:s institutioner och organ är förenliga med de grundläggande fri- och rättigheterna enligt Europakonventionen. Riksdagen har

återkommande tydligt uttryckt önskemål om en anslutning, bl.a. genom att ge tillkänna att regeringen ”med all kraft bör verka” för en sådan (bet. 2000/01:KUU1).

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen ser positivt på rapporten och de framsteg som har gjorts i förhandlingarna mellan EU och Europarådet och med de interna reglerna. Även om det kvarstår en del större utmaningar är det viktigt att ta tillvara det momentum som nu finns i förhandlingarna och att EU fortsätter utforska möjligheterna att komma vidare i de frågor som är kvar för att en överenskommelse om ett nytt utkast till anslutningsavtal ska kunna nås så snart som möjligt.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Senaste tillfället som EU-nämnden informerades var den 3 december 2021. Samråd ägde rum bl.a. 2010, 2012 och 2019. Överläggning med konstitutionsutskottet ägde rum 2010 och utskottet har därefter informerats löpande. Senaste tillfället var den 17 februari 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

13. Övriga frågor

a) Riktlinjer för utlämning

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Kommissionen ska lämna information om de riktlinjer för utlämning av EU-medborgare till tredjeland som håller på att tas fram.

- b) Ministermötet mellan EU och USA om rättsliga och inrikes frågor, Paris den 23 juni 2022

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Information från ordförandeskapet om ministermöte på området för rättsliga och inrikes frågor mellan EU och USA den 23 juni 2022.

- c) Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Föredragning av den tjeckiska delegationen

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Anders Ygeman

Förslagets innehåll: Det inkommande tjeckiska ordförandeskapet kommer att presentera sitt arbetsprogram för perioden juli-december 2022.

10 juni inrikes frågor

14. (eventuellt) Ändringar av förordningen om kodexen om Schengengränserna

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Allmän riktlinje

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Kommissionen lade den 14 december 2021 fram sitt förslag till ändringar i Schengens gränskodex. Förslaget rör bland annat de delar i kodexen som avser tillfälligt återinförande av gränskontroll vid de inre gränserna. Därutöver föreslogs definitioner och förtydliganden av begrepp

hänförliga till instrumentalisering av migranter och till gränsövervakning. Vidare innehåller förslaget en ny bestämmelse som syftar till att vid behov möjliggöra bindande gemensamma åtgärder i form av ett inreseförbud till EU från tredjeland när det föreligger en situation med epidemisk potential. Ytterligare ändringsförslag omfattar mindre justeringar av befintliga bestämmelser om polisiära- och andra myndighetskontroller i gränsområden där kontrollerna inte utgör gränskontroll. Det franska ordförandeskapet har under förhandlingarna presenterat kompromissförslag.

Frågan kommer även bli föremål för diskussion vid det så kallade Schengenrådet som är en del av rådsmötet.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen kan ställa sig bakom förslaget till allmän riktlinje. Regeringen har tidigare välkomnat kommissionens översyn och förslag till ändringar i gränskodex. Överlag anser regeringen att det slutliga resultatet måste präglas av en nödvändig flexibilitet och respekt för såväl de enskilda medlemsstaterna som kraven på ett fungerande Schengensamarbete. Regeringen stödjer även förslaget i de delar som rör polisiära- och andra myndighetskontroller och avlägsnande av tredjelandsmedborgare tillbaka till en annan medlemsstats territorium. Bestämmelserna måste däremot beakta medlemsstaternas behov av flexibilitet, former för samarbete mellan dem samt deras nationella lagstiftning. Regeringen anser i enlighet med förslaget att tidsgränsen för en återinförd gränskontroll vid inre gräns primärt bör avgöras av det allvarliga hotets varaktighet även om ett beslut kan föregås eller följas av viss redovisning av analys, motivering och övriga redogörelser samt dialog så länge detta inte blir alltför omfattande eller betungande.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 27 januari 2022. Samråd med EU-nämnden den 25 februari 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Efter att rådet har antagit en allmän riktlinje och Europaparlamentet har tagit ställning till förslaget så kommer man att inleda trepartsmöten.

Faktapromemoria: 2021/22: FPM42

15. Direktivet om informationsutbyte

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Allmän riktlinje

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: I december 2021 presenterade kommissionen ett paket med flera förslag för att förbättra den inre säkerheten i Schengenområdet, varav direktivet om informationsutbyte är ett. Det föreslagna direktivet ska ersätta det nu gällande rambeslutet om förenklat informationsutbyte och innehåller regler om informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter med syfte att förebygga, upptäcka eller utreda grova brott. Direktivet har fyra huvuddelar, nämligen; 1) begäran om och utlämnande av information och villkor för detta, såsom tidsramar och vägransgrunder, 2) översändande av information på eget initiativ och villkoren för detta, 3) användande av en prioriterad kommunikationskanal samt 4) inrättandet av exklusiva nationella kontaktpunkter och regler för hur dessa ska bemannas och fungera, bland annat med ett EU-enhetligt elektroniskt ärendehanteringssystem.

Frågan kommer även bli föremål för diskussion vid det så kallade Schengenrådet som är en del av rådsmötet.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen kan ställa sig bakom antagandet av den allmänna riktlinjen. Ett effektivt informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter är av central betydelse för att förstärka samarbetet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 31 mars 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2021/22:FPM49

16. Tillståndet i Schengenområdet – Rapport om tillståndet i Schengen och resultattavla

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Inför Schengenrådet som äger rum i samband med RIF-rådet har det franska ordförandeskapet presenterat ett dokument (7723/2022) om hur man vill gå vidare med arbetet inom Schengenrådet. Efter redogörelse om Schengenrådets syfte och tillkomst och för den rapport om tillståndet inom Schengenområdet som kommissionen presenterade den 24 maj, vidtar en uppräknning av åtgärder på olika områden som man vill att Schengenrådet ska arbeta med den kommande tiden. Det första området gäller politisk styrning där man föreslår att Schengenrådet ska mötas fyra gånger per år. I rådets arbete ska hänsyn tas till kommissionens återkommande rapport och barometer om tillståndet i Schengenområdet och till de rekommendationer som härrör från Schengenutvärderingarna. Även kommissionens nyinrättade Schengenkoordinator nämns. Därefter följer åtgärder på följande områden: Schengens utvärderingsmekanism, yttre gräns, polissamarbete, Schengens informationssystem, interoperabilitet, återvändande, visering, dataskydd och Schengenanslutningar. Till exempel föreslås att en mångårig strategisk vision för den europeiska integrerade gränsförvaltningen ska tas fram samt olika åtgärder för att stärka Frontex inom ramarna för det mandat byrån gavs i Frontexförordningen från 2019.

Ministrarna inbjuds att besluta om de generella riktlinjer som presenteras i dokumentet samt att kommentera kommissionens rapport om tillståndet i Schengenområdet.

Kommissionens rapport om tillståndet i Schengenområdet innehåller först övergripande beskrivningar av läget i Schengenområdet. Därefter presenteras en modell för stärkt styrning av Schengensamarbetet, där bl.a. rapporten i sig, kommissionens Schengenforum, Schengenrådet, Schengens utvärderingsmekanism och kommissionens Schengenkoordinator pekas ut som grundpelare i styrning och uppföljning. Rapporten innehåller också huvudprioriteringar för 2022/2023 gällande yttre gräns, inre gräns och inre säkerhet. Huvudprioriteringarna följs av ett tiotal olika åtgärder, till exempel säkerställande av systematiska kontroller av alla som passerar den yttre

gränsen och att alla långvariga kontroller vid inre gräns tas bort. Avslutningsvis innehåller rapporten olika prioriteringar inom de områden som är del av Schengenutvärderingarna (yttre gräns, visering, återvändande, polissamarbete, Schengens informationssystem och dataskydd).

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen kan välkomna att ett helhetsgrepp tas om styrningen av Schengensamarbetet och att läget i Schengenområdet följs upp. Eventuella åtgärder som föreslås ska komplettera existerande och beslutade åtgärder och effektivisera samarbetet.

Regeringen vill dock poängtera att det av förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning framgår att styrelsen är ansvarig för att fatta Frontex strategiska beslut, t.ex. beslut om arbetsprogram, årsbudget och operativ strategi för EU:s integrerade gränsförvaltning. Det är alltså enligt förordningen inte rådet, kommissionen eller Europaparlamentet som ska besluta om detta. Det är viktigt att hålla på den rollfördelningen, framför allt då vi i grunden anser att Frontex ska styras av *operativa hänsyn*, inte politiska.

Regeringen kan ställa sig bakom de prioriteringar som presenteras i rapporten, men vill påpeka att även om målsättningen är en återgång till ett fullt fungerande Schengensamarbete utan inre gränskontroller, så måste det finnas flexibilitet och möjlighet för medlemsstaterna att kunna bemöta ett allvarligt hot mot allmän ordning eller säkerhet på ett adekvat sätt.

Regeringen vill i den här kontexten också framföra att ytterligare ansträngningar för att etablera bättre samarbete med tredje länder på återvändandeområdet är viktiga, inklusive genom att utnyttja alla relevanta EU-instrument och verktyg – precis som vi kommit överens om i olika rådsslutsatser.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information i justitieutskottet den 22 februari 2022 och samråd med EU-nämnden den 25 februari 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Nästa Schengenråd kan förväntas till något av RIF-råden under hösten 2022.

Faktapromemoria: -

17. Prüm II-förordningen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Allmän riktlinje

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Förslaget innebär en modernisering och breddning av det existerande automatiserade informationsutbytet enligt ”Prümrådsbesluten” (2008/615 och 616/RIF). Utöver DNA-, fingeravtrycks- och fordonsregisteruppgifter ska medlemsstaterna ges tillgång till att söka i varandras register med körkortsuppgifter, ansiktsbilder och viss polisregisterinformation. Förslaget omfattar även ett harmoniserat förfarande och minimikrav på utbytet av kompletterande information efter en verifierad sökträff. Den decentraliserade lösningen för utbytet ersätts med centrala routrar hos eu-LISA och Europol som förenklar och strömlinjeformar utbytet och skapar interoperabilitet med EU:s gemensamma it-system för gränser och säkerhet. Europol ska inkluderas i samarbetet och dataskyddsreglerna ska anpassas till EU:s nya dataskyddslagstiftning.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen kan ställa sig bakom antagandet av den allmänna riktlinjen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 31 mars 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Trepartsmöten med Europaparlamentet beräknas kunna starta under hösten och fortsätta under det svenska ordförandeskapet 2023.

Faktapromemoria: 2021/22:FPM50

18. Övriga frågor– aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Anders Ygeman

19. Ukraina: uppföljning av tiopunktsplanen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Anders Ygeman

Förslagets innehåll: Vid det extrainsatta RIF-rådet den 28 mars 2022 presenterade kommissionen en tiopunktsplan för starkare EU-samordning för att välkomna de människor som flyr kriget i Ukraina. I tiopunktsplanen har kommissionen samlat prioriterade åtgärder på kort sikt kopplade till bland annat koordinering avseende transport- och informationshubbar, beredskapsplanering, skydd av barn på flykt, förhindrande av människohandel, stöd till Moldavien, hantering av säkerhetsrelaterade aspekter och finansiering. Planen fick ett brett stöd bland medlemsstaterna.

Åtgärder kopplade till tiopunktsplanen har under våren diskuterats bl.a. inom ramen för den solidaritetsplattform som etablerats till följd av aktiveringen av direktivet om tillfälligt skydd (massflyktsdirektivet) och i rådets krishanteringsmekanism (IPCR). Merparten av punkterna är redan under genomförande. Kommissionen har bl.a. utarbetat en EU-gemensam teknisk lösning för utbyte av information om registreringar av personer som har tillfälligt skydd i medlemsstaterna. Den så kallade registreringsplattformen ska börja användas den 31 maj.

Vid RIF-rådet den 9-10 juni 2022 ska en diskussion om uppföljningen av tiopunktsplanen hållas med ett särskilt fokus på att förhindra vapensmuggling.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar kommissionens ambitiösa arbete med samordning kopplat till situationen i Ukraina och aktiveringen av massflyktsdirektivet, bland annat genom arbetet i solidaritetsplattformen. EU behöver stå enat i mottagandet av skyddsbehövande från Ukraina. Det är viktigt med stark EU-samordning och ett helhetsgrepp i det nuvarande läget.

Regeringen har tidigare framhållit vikten av registreringar och välkomnar därför särskilt etablerandet av registreringsplattformen som förväntas bidra

till kontroll över vilka som befinner sig i EU, säkerställa deras rättigheter och motverka missbruk.

Samtidigt som gränskontroller utförs på ett sådant sätt att de inte orsakar onödiga hinder för människor som flyr är det viktigt att vara vaksam mot potentiella hot mot allmän ordning och inre säkerhet.

Regeringen står fast vid att Sverige ska ta sin del av ansvaret för människor på flykt och förväntar sig att andra medlemsstater också gör det. Sverige bidrar också i gemensamma stödinsatser.

När det gäller åtgärder för att hantera inre säkerhetshot som uppstår på grund av kriget är frågan om smuggling av vapen viktig. Genom att aktivera EMPACT-nätverket inom Europol, som består av medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter, kan åtgärder för att förebygga och bekämpa vapensmuggling vidtas samordnat och kraftfullt. Regeringen välkomnar de åtgärder som ordförandeskapet redan vidtagit beträffande bland annat EMPACT-Firearms.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden den 25 och 26 februari samt den 3 och 25 mars 2022. Information till socialförsäkringsutskottet den 1 mars och 24 mars 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Diskussionerna väntas fortsätta i bland annat RIF-rådet och i den övriga rådsstrukturen.

Faktapromemoria: -

20. Asyl och migration: genomgång av framsteg som gjorts inom ramen för den första etappen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Anders Ygeman

Förslagets innehåll: Kommissionen presenterade den 23 september 2020 ett meddelande om en ny migrations- och asylpakt. Pakten innehåller förslag

till åtgärder och ett antal nya eller reviderade rättsaktsförslag, rekommendationer och riktlinjer på områdena migration, asyl, integration, gränsförvaltning och samarbete med tredjeländ.

För att försöka bryta upp de låsningar som råder i förhandlingarna, framför allt i frågor om ansvarsfördelning och solidaritet, har det franska ordförandeskapet presenterat ett förslag om en stegvis ansats för genomförandet av de olika delarna i migrations- och asylpakten. Det första steget handlar framförallt om ökat fokus på och operationalisering av den externa dimensionen, om screening och registrering i Eurodac-databasen samt om en deklaration om frivillig solidaritet med medlemsstater under migrationstryck.

I fråga om förslagen till screeningförordning och reviderad Eurodacförordning hoppas Frankrike att rådet ska kunna enas om en allmän riktlinje innan det franska ordförandeskapet tar slut vid halvårsskiftet.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden den 2 oktober 2020, den 6 november 2020 och den 11 december 2020 samt den 5 mars 2021, den 4 juni 2021, den 30 september 2021 samt den 25 februari 2022. Information till socialförsäkringsutskottet den 1 oktober 2020 samt överläggning med socialförsäkringsutskottet den 5 november 2020 och den 8 december 2020. Information till socialförsäkringsutskottet den 4 mars 2021, den 3 juni 2021, den 28 september 2021 och den 15 februari 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Diskussionerna väntas fortsätta på expertnivå i rådet och i Coreper II.

Faktapromemoria: 2020/21:FPM19

21. Ökat samarbete mellan behöriga myndigheter som arbetar med terrorismbekämpning

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport från ordförandeskapet för gruppen för kamp mot terrorism

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Frågan om hur terrorismhotet mot Europa bäst ska bekämpas är högt prioriterat inom EU. Vid dagordningspunkten väntas ordföranden i *Counter-Terrorism Group* (CTG) ge en lägesuppdatering.

CTG är ett mellanstatligt samarbetsforum för säkerhetstjänster med ansvar för terrorismbekämpning i EU:s medlemsstater samt Norge, Schweiz och Storbritannien. CTG informerar återkommande rådet om sitt arbete.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information i justitieutskottet den 30 november 2021. Information till EU-nämnden den 3 december 2021.

Fortsatt behandling av ärendet: Det EU-gemensamma arbetet mot terrorism hanteras löpande i rådsstrukturen.

Faktapromemoria: -

22. Rapport om annan icke-lagstiftande verksamhet

a) Genomförande av EU:s narkotikastrategi och handlingsplan mot narkotika (2021–2025)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Lena Hallengren

Förslagets innehåll: EU:s narkotikastrategi 2021–2025 anger de övergripande politiska ramarna och prioriteringarna för EU:s narkotikapolitik för perioden 2021–2025. I handlingsplanen anges de åtgärder som ska genomföras för att prioriteringarna i strategin ska kunna uppnås.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

b) Motverkande av radikalisering

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet förväntas att redogöra för de insatser som har gjorts i relation till de teman som presenterades under den franska ordförandeskapskonferensen med namnet ”Review and Perspectives on the Prevention of Radicalisation in Europe” den 24–25 februari 2022. Konferensen fokuserade på de för Frankrike prioriterade frågorna om hur det förebyggande arbetet kan påverkas av internationella kriser, utvecklingen av terroristorganisationen Islamiska staten/Daesh, finansiering från utlandet av antidemokratisk verksamhet med fokus på trossamfund, inrättandet av ett kunskapsnav som kommissionen aviserade i ”Counter-Terrorism Agenda for the EU” den 9 december 2020, samt hotet från högerextremism och antidemokratiska rörelser.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

23. Övriga frågor

- a) **Ministermötet mellan EU och USA om rättsliga och inrikes frågor, Paris den 23 juni 2022**

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Information från ordförandeskapet om ministermöte på området för rättsliga och inrikes frågor mellan EU och USA den 23 juni 2022.

- b) **Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram**

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Föredragning av den tjeckiska delegationen

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Anders Ygeman

Förslagets innehåll: Det inkommande tjeckiska ordförandeskapet kommer att presentera sitt arbetsprogram för perioden juli-december 2022.

I anslutning till rådets möte: Schengenrådet

1. **Tillståndet i Schengenområdet – Rapport om tillståndet i Schengen och resultattavla**

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Se ovan, punkten 16.

2. (eventuellt) Ändringar av förordningen om kodexen om Schengengränserna

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Riktlinjedebatt

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Se ovan, punkten 14.

3. Direktivet om informationsutbyte

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Riktlinjedebatt

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Se ovan, punkten 15.

4. Övriga frågor– aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Anders Ygeman